

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

BURZE MÓZGÓW – JAK JE ORGANIZOWAĆ?

CZYM JEST BURZA MÓZGÓW?

Burza mózgów jest techniką wspierania kreatywnego myślenia i tworzenia nowych pomysłów. Jest jedną z metod twórczego rozwiązywania problemów. To praca grupowa, polegająca na opracowywaniu jak największej liczby pomysłów, w odpowiedzi na przyjęty problem/zagadnienie. Dzieje się to w atmosferze wzajemnego szacunku i otwartości. Burza mózgów może być stosowana w celu znalezienia rozwiązania realnego problemu, a także zostać wykorzystana jako narzędzie do pobudzania i doskonalenia umiejętności kreatywnego myślenia. Wskazana liczba uczestników burzy mózgów waha się zwykle między 4 a 7, w zależności od specyfiki problemu, jednak można ją również przeprowadzić w dużo większej grupie, dzieląc ją na podgrupy, które później wymieniają się pomysłami.

WARTOŚĆ METODY BURZY MÓZGÓW W ROZWIJANIU KREATYWNOSCI

Kreatywność to umiejętność poszukiwania nowych rozwiązań, tworzenia nowych idei. Nie tylko urozmaica codzienną rzeczywistość, ale pozwala też na osiągnięcie lepszych efektów w pracy. Kreatywność jest tak naprawdę w każdym z nas i to od nas zależy w jakim stopniu ją rozwiniemy. Rozwój kreatywności wspierać może właśnie metoda burzy mózgów. Pobudza ona do refleksji i tworzenia nowych pomysłów, a także inspirowania się pomysłami innych. Burza mózgów bazuje na kreatywności jej uczestników, przez co jest doskonałym ćwiczeniem na jej rozwijanie.

ZALETY STOSOWANIA BURZY MÓZGÓW

- ✓ Pobudza kreatywność
- ✓ Uwalnia od sztywnego, schematycznego myślenia
- ✓ Wzmacnia współpracę i integrację w zespole
- ✓ Zwiększa motywację i zaangażowanie pracowników
- ✓ Zwiększa poczucie wkładu pracowników w życie i działania organizacji
- ✓ Pozwala wyprodukować w krótkim czasie dużą liczbę pomysłów
- ✓ Umożliwia znalezienie najlepszego rozwiązania konkretnej trudności
- ✓ Pomaga ulepszyć dotychczasowe sposoby działania w firmie
- ✓ Pozwala wykryć przyczynę zaistniałego problemu

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

JAK ZORGANIZOWAĆ BURZĘ MÓZGÓW?

A. KLUCZOWE ZASADY

By burza mózgów przyniosła oczekiwane rezultaty niezwykle istotne jest przestrzeganie reguł stymulujących otwartość i kreatywność:

1. Brak oceny

Burza mózgów zakłada swobodny przepływ pomysłów bez ich wartościowania, co niweluje lęk przed oceną u uczestników, a także pozwala na czerpanie inspiracji z pomysłów innych.

2. Nieszablonowe pomysły

Granica między pomysłem szalonym a genialnym jest naprawdę cienka, dlatego tak ważne jest podawanie wszystkich pomysłów, jakie tylko przychodzą do głowy, nawet jeśli początkowo wydają się być absurdalne.

3. Wzajemna inspiracja

Pomysł, który początkowo wydaje się niezadowolający lub wręcz szalony może zainspirować innego uczestnika. Warto również używać sformułowań „tak, i ...” zamiast „tak, ale ...”, by zachęcić do rozwijania pomysłów.

4. Koncentracja na temacie

Ciągłe rozbudowywanie pomysłów i brak ograniczeń dla wyobraźni może niekiedy powodować pojawianie się dygresji i rozmów niezwiązanych z tematem spotkania. Dlatego też niezwykle ważne jest, by w odpowiednim momencie to zauważyć i jak najszybciej powrócić do sedna problemu.

5. Przestrzeń dla wypowiedzi

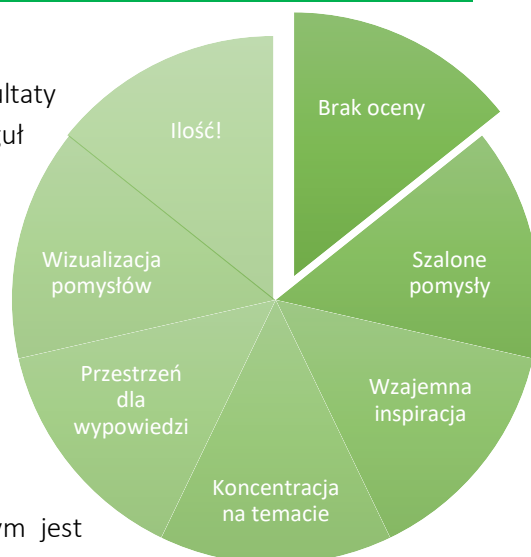
Równie ważna, jak same pomysły, jest przestrzeń do ich wypowiedzenia. By nie utracić ważnych i cennych informacji, warto stosować szkolną zasadę „gdy jeden mówi, reszta słucha”.

6. Wizualizacja

Każdy pomysł musi zostać zapisany, dzięki temu mamy pewność, że nie umknie nam żadna cenna idea oraz, że w każdym momencie będzie można do niej wrócić, by ją udoskonalić lub się nią zainspirować. Wykorzystane mogą tu zostać kolorowe pisaki, samoprzylepne karteczki, a niektóre z pomysłów mogą zostać opatrzone symbolicznym rysunkiem.

7. Ilość nie jakość!

Burza mózgów zakłada wygenerowanie jak największej liczby rozwiązań, dlatego w początkowej fazie tak ważny jest brak oceny, czy analizy – stawiaj na liczbę pomysłów.

Rys. 1 Kluczowe zasady prowadzenia burzy mózgów

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

B. PRZYGOTOWANIE

W przygotowaniu burzy mózgów warto uwzględnić następujące aspekty:

TEMAT

- Zastanów się nad tematem, jakiego ma dotyczyć burza mózgów, np. "Jakie innowacje możemy wprowadzić w naszej placówce?"
- Poruszany problem powinien być jasny – zrozumiały dla wszystkich i konkretny.

ZESPÓŁ

- Wytypuj grupę pracowników, która weźmie udział w przygotowanej burzy mózgów.
- Postaraj się o ich różnorodność, mogą to być pracownicy różnych działów, którzy będą reprezentowali odmienną wiedzę oraz doświadczenie, zapewniając tym samym różne punkty widzenia i różne pomysły.
- Osoby, nieposiadające doświadczenia w danej dziedzinie mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemu. Nieznajomość tematu sprzyja nieświadomości ograniczeń i barier - takie osoby mogą okazać się bardziej elastyczne i kreatywne w generowaniu rozwiązań.

TERMIN

- Dopasuj dogodny dla wszystkich termin oraz czas trwania spotkania.
- Dobrze zorganizowana burza mózgów powinna trwać od 30 do 60 minut i powinna być procesem nieprzerywanym przez inne czynności, maile czy telefony.

MATERIAŁY

- Podczas prowadzenia burzy mózgów przydadzą się:
  - tablica typu flipchart,
  - różnokolorowe markery,
  - kartki A4,
  - długopisy,
  - kolorowe karteczki samoprzylepne.

SALA

- Uczestnicy powinni widzieć zapisywane na bieżąco pomysły, ale też siebie nawzajem, więc najkorzystniejszym ustawieniem krzeseł będzie półokrąg.
- Pomieszczenie powinno być czyste, niezagracone, sprzyjające skupieniu uwagi.
- Jeśli zakładasz dzielenie zespołu na podgrupy, zadbaj o przygotowanie dla nich osobnych stanowisk pracy.

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

C. PROWADZENIE BURZY MÓZGÓW

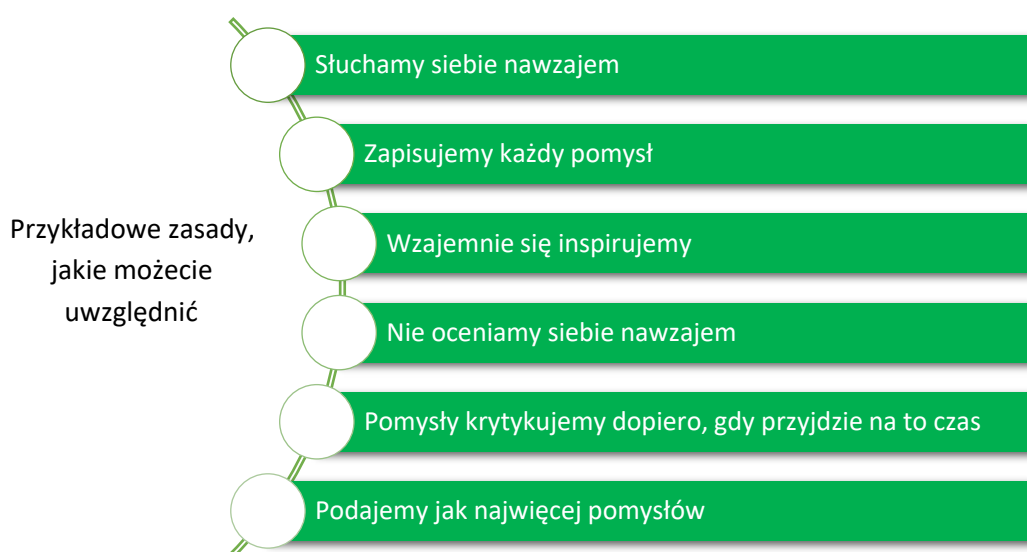
Prowadzenie burzy mózgów powinno obejmować kilka następujących po sobie etapów:

1. Powitanie uczestników

Na początek powitaj wszystkich uczestników, poinformuj ich o celu oraz formie spotkania. Możesz również zacząć od niezobowiązującej rozmowy, by rozluźnić atmosferę spotkania.

2. Ustalenie zasad

Wspólnie ustalcie zasady, jakimi będziecie kierować się podczas burzy mózgów, a następnie zapisz je w widocznym dla wszystkich miejscu.

3. Przedstawienie tematu

Temat waszej „burzy mózgów” zapisz w widocznym dla wszystkich uczestników miejscu. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, możesz go krótko omówić.

4. Faza zielonego światła

Poinformuj uczestników, że rozpoczynacie pierwszy etap burzy mózgów, zwany fazą światła zielonego. Jest to etap, w którym uczestnicy tworzą jak największą liczbę pomysłów. Nie muszą być one logiczne czy realne, na tym etapie nie są oceniane. Ważne jest, by zapisywać wszystkie pomysły, ale też je modyfikować i inspirować się nimi, by stworzyć nowe. Uczestnicy podają swoje propozycje w dowolnej kolejności, gdy tylko przyjdą im do głowy. Na tym etapie ważna jest liczba pomysłów a nie jakość, ponieważ najbardziej twórcze pomysły pojawiają się dopiero, gdy wyczerpią się te bardziej schematyczne. Faza to jest najdłuższą w ciągu całego spotkania i przy spotkaniu godzinnym trwa mniej więcej 35-40 minut.

W trakcie tej fazy zachęcaj uczestników do wypowiedzi i tworzenie pomysłów zadając różne stymulujące pytania, jak np.:

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

- *Co jeszcze?*
- *Z czym Wam się to kojarzy?*
- *Jak jeszcze można spojrzeć na ten problem?*
- *Jak do tej kwestii podszedł by James Bond/Barack Obama/Hanka Mostowiak?*
- *Z czym można to połączyć?*
- *Jakie rozwiązania, które istnieją można przerobić, zmodyfikować?*
- *Jakie jeszcze rozwiązania moglibyście zaproponować, gdyby nie ograniczały ich kwestie finansowe?*

5. Faza światła czerwonego

Upewnij się, że wszystkie pomysły zostały zapisane, a następnie wprowadź uczestników do następnego etapu spotkania, zwanego fazą światła czerwonego. Jest to czas na przeanalizowanie zapisanych pomysłów i wybór najbardziej wartościowych propozycji. Pomocne może okazać się pogrupowanie podobnych do siebie pomysłów, a następnie rozważenie, które z nich dadzą skutki, najbardziej zbliżone do oczekiwanych. Jest to również czas, w którym ogólnie scharakteryzowane rozwiązania mogą zostać doprecyzowane.

6. Wnioski i plan działania

Podsumuj wypracowane wnioski i wspólnie z grupą określ kolejne kroki, jakie musicie podjąć, by wprowadzić określone rozwiązanie. Jeśli zabraknie na to czasu, koniecznie zaplanujcie kolejne spotkanie, na którym ponownie przeanalizujecie pomysł i stworzycie szczegółowy plan jego realizacji.

7. Zakończenie spotkania

Podziękuj uczestnikom za ich zaangażowanie oraz wartościowe pomysły. Jeśli zachodzi taka potrzeba, zaproś ich na kolejne spotkanie.

PRZYKŁADOWE TRUDNOŚCI, JAKIE MOGĄ POJAWIĆ SIĘ PODCZAS PROWADZENIA BURZY MÓZGÓW

1. Chęć dostosowania się do grupy

Może okazać się, że uczestnicy, bardziej lub mniej świadomie, będą próbowali dopasować się do grupy kosztem kreowania oryginalnych pomysłów.

Zatem: Jeśli obawiasz się, że tak może się stać, możesz planowaną burzę mózgow poprowadzić sesją indywidualną, podczas której każdy wypisze swoje pomysły anonimowo na karteczkach, a następnie zostaną one zebrane na tablicy i poddane grupowej dyskusji.

Projekt „RESKILLING – nowe zadania dla firm z sektora MSP z branży usług opiekuńczych” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2. Poczucie obowiązku wspierania lidera

Uczestnicy mogą bardziej niż na wypracowaniu nowych rozwiązań, skupić się na wspieraniu pomysłów oraz swojego lidera.

Zatem: Należy podkreślać, że pomysły ani ich twórcy nie są oceniani, a każda idea ma znaczenie dla wypracowania najlepszego rozwiązania.

3. Rywalizacja

Istnieje ryzyko, że w grupie pojawi się zbyt duża rywalizacja i zamiast wspólnie znaleźć najlepsze rozwiązanie, uczestnicy skupią się na rozstrzygnięciu, czyj pomysł był najlepszy.

Zatem: Należy jasno podkreślać, że wypracowane rozwiązanie ma posłużyć wspólnemu dobru.

4. Nietrzymanie się specyfiki faz burzy mózgów

Uczestnicy mogą wykazywać tendencję do oceny pomysłów już na etapie światła zielonego.

Zatem: Należy wtedy przypomnieć obowiązujące zasady i jasno nakreślić specyfikę faz na samym początku spotkania.

5. Przedłużające się spotkanie

Może zdarzyć się tak, że jedna sesja nie wystarczy na wypracowanie zadowalającego rozwiązania.

Zatem: Należy pilnować, by czas trwania spotkania nie przekraczał ustalonych ram (inaczej może odbić się to na jakości wypracowanych rozwiązań), a w przypadku zauważalnego spadku produktywności, należy zrobić przerwę lub kontynuować spotkanie w innym terminie.

Jeśli odpowiednio zadbasz, by uniknąć powyższych sytuacji, burza mózgów okaże się niezwykle przydatną metodą, która nie tylko pozwoli na wypracowanie efektywnych rozwiązań, ale wpłynie również na jakość pracy i wzrost kreatywności u pracowników.